

Antropomorfismus

Výtky antropomorfismu jsou někdy částečně opodstatněné, ale jsou to vlastně výtky, mířící proti naivitě a diletantismu, tedy platné jen proti hloupému a povrchnímu antropomorfismu. Vzato vážně a kriticky: jak jinak můžeme přistupovat k poznávání věcí kolem sebe a světa vůbec než tak, že se na to díváme svým očima, že využíváme zkušeností, které nám jsou nejbližší, které sami dobře známe? Jedinou alternativou by pak mohlo být to, o co se pokoušeli právě nejrůznější „redukcionisté“: konstruovat uměle nějaké principy a pak je aplikovat na svět, tj. vnucovat své chápání světa do předem připravených omezení. Kromě toho tu přece platí – zejména pro filosofii – že i jednotlivé „věci“ (skutečnosti) musíme chápat v kontextu s ostatním, vposledu pak v souvislosti s „celkem“. To znamená, že nemůžeme správně poznat povahu atomů toho kterého prvku, nedbáme-li, jakou úlohu má nebo může mít třeba při vzniku a udržování života (tady by se zase mohlo s výtkou mluvit o „biomorfismu“ nebo „zoomorfismu“); a podobně nemůžeme dostatečně poznat, jak žijí a fungují buňky určitého orgánu nebo pletiva, když nepřihlédneme k celému organismu, v němž mají tyto buňky, pletiva i orgány své místo a v němž plní svou úlohu.

(Písek, 101115-1.)